

PuBLiKaties

MET BIJDRAGEN VAN MELANIE VAN OVERVELDT, PETER VAN DEN BERG, MARJA ZANDBERG EN JOS HUIZER.

Dichter bij Zee

Dichter bij Zee. Gedichten van kinderen over de zee, 1998. Uitgave Meulenhoff, Amsterdam. ISBN 90 2905896. Prijs f 12,50.

Het jaar 1998 is door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het Internationaal Jaar van de Oceanen. In dit kader werden honderden leerlingen van de basisschool gevraagd een gedicht over de zee te maken. Negenendertig gedichten werden door een jury uitgekozen. Zij staan op borden langs de Nederlandse kust. Ook staan ze alle negenendertig in het bundeltje *Dichter bij Zee*.

Een ontroerend geheel van onbevengende gedachten, meningen, herinneringen en fantasieën van kinderen over de zee. Hieruit blijkt wat de zee voor mensen symboliseert en hoe noodzakelijk het daarom is de zee in haar waarde te laten. Een paar juweeltjes:

In het geruis van de golven
word ik bedolven
door de zachte gedachten
van de zee

De plek om even uit te rusten
Welterusten
(Ronnie Kanninga, 11 jaar)

'Kom bij mij', riep de zee,
'kom bij mij, ik neem je mee.'
In de zee liep ik naar binnen.
De stem gaf mij vinnen.
'Zwem naar mij, ga mee,
ik laat je de mooiste dingen zien van de zee.'
(Maren Groven, 12 jaar)

Een prachtig boekje in een tijd waarin vaak respectloos over die zee wordt beslist.

Encyclopedie van paddestoelen

Ladislav Hagara, 1995. Nederlandse uitgave Zuid Boekproducties, Lisse, 1997. ISBN 90 6248 901x. f 24,95.

U moet dit boek niet te verwarren met de "Paddestoelenencyclopedie" van Gerrit J. Keizer, in Duin 97'4 gerecenseerd. Een vergelijking dringt zich wel op: beide werken uit 1997 zijn voorzien van een harde kaft en van gelijk formaat. Beide zijn geïllustreerd met mooie kleurenfoto's. Beide zijn niet duur.

De EvP bevat 232 soorten en 290 afbeeldingen, veel minder dan de PE die bijna 800 soorten en afbeeldingen telt. Per soort geeft de EvP een wat ruimere beschrijving in een iets groter lettertype. De foto's zijn ook veel groter. Tekeningen van details en van sporen vullen de beschrijving waar nodig aan.

De EvP is een vertaald werk. Dit is te merken aan de grote aandacht voor culinaire doeleinden (wij hebben niet zo'n paddestoelencultuur), dit blijkt ook uit de soortkeuze. Er zijn bij voorbeeld 13 soorten Slijmkoppen opgenomen. Een ervan is met veel geluk te vinden; één soort komt

op één plek in ons land voor en één soort is bij ons uitgestorven. De andere tien soorten zijn hier onbekend. Voor de Boleten pakt de soortkeuze veel gunstiger uit: er zijn maar liefst 41 boleten opgenomen, vrijwel allemaal hier voorkomend.

Veel bekende soorten ontbreken: denk aan het Elfenbankje, de Geweizwam, het Gewone zwavelkopje en de Vliegenzwam (wel een foto). Van de zestien meest algemene soorten vond ik er zes in het boek. Duinsoorten erin zijn zeldzaam. Geen Geestelde stuifballen, slechts één aardster, maar wel de Duinstinkzwam.

Zoals genoemd is er veel aandacht voor de eetbaarheid, en ook voor de giftigheid. Nieuwere inzichten zijn hierin verwerkt. Het eten van Gewone krulzoom wordt bij voorbeeld ontraden.

Het boek is niet bewerkt. Over het voorkomen in Nederland of zeldzaamheid alhier wordt de lezer niets wijzer. Combinaties van smakelijk en zeer zeldzaam komen voor. Voor de beschrijving betreffende uiterlijke (niet microscopische) kenmerken en de biotoop is veel ruimte genomen.

Al met al lijkt mij dit een boek dat meer geschikt is om erbij te hebben, naast vollediger werken. De extra gegevens, mooie foto's en andere soorten vullen werken zoals het eerdergenoemde boek van Keizer, aan.

Zeeuwse kust

Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen, 1997. De ontstaansgeschiedenis van het Zeeuwse kustlandschap op CD-ROM. Te bestellen bij NITG-TNO, Sectie Informatie en Documentatie, Antwoordnummer 933, 2000 VB Haarlem. De CD-ROM kost f 35,-.

In deze presentatie wordt het ontstaan en de bewoningsgeschiedenis van het Zeeuwse kustlandschap getoond van de afgelopen 10.000 jaar. De bewoningsgeschiedenis is gebaseerd op archeologische en historische gegevens. De presentatie bestaat uit twee delen: Paleografie en bewoning in kaart en landschap en bewoning in beeld. Desgewenst kunnen deze delen ook naast elkaar op 2 PC's worden afgespeeld. Het ziet er erg fraai uit maar is niet echt interactief. De CD-ROM wordt aanbevolen voor onderwijsdoeleinden. De leerlingen beleven echter meer plezier met de CD-ROM De Vleet van Ecomare. Met deze CD-ROM kan actief binnen het programma worden gesurft naar onderwerp naar onderwerp door middel van het aan klikken van woorden. Dit is een gemis van de CD-ROM van het Zeeuwse kustlandschap. Toch zijn er fraaie beelden te vinden van Paul Paris. Daarnaast geeft het geïnteresseerden een beeld van de geologische en archeologische geschiedenis van Zeeland.

Bijen en wespen

Heiko Bellmann, 1995. Nederlandse bewerking en vertaling door Theo M.J. Peeters, 1998. Gids van Bijen, Wespen

en Mieren. Uitgave Tirion, Baarn. ISBN 90 5210 293 7 Prijs f 29,50.

In de reeks specialistische gidsen die de afgelopen jaren in Nederland is verschenen is daar nu ook een gids voor bijen, wespen en mieren bijgekomen. Deze groep van insecten vallen onder de Hymenoptera (vliesvleugeligen). Omdat deze groep zeer groot is (alleen in Nederland komen al rond de 4000 soorten voor), heeft de schrijver zich 'beperkt' tot de Aculeata, ookwel de angel-dragers genoemd (in Nederland nog altijd ruim 700 soorten). Omdat het uiteraard onmogelijk is ook van deze groep alle soorten voor te stellen, heeft de auteur zich beperkt tot 135 verschillende soorten bijen, wespen en mieren, die in woord en beeld worden beschreven. Er wordt het een en ander verteld van de kenmerken, de vliegtijd, het biotoop, de verspreiding, de levenswijze, eventueel verwante soorten en de status van de soort in Nederland. De beschrijvingen van de soorten worden door hele mooie foto's (343!) en duidelijke tekeningen vergezeld. Vooral beschrijvingen van gewone soorten als de akkerhommel, de honingbij en de limonadewesp zijn uiterst uitgebreid met vele foto's. Ook van de zeldzamere soorten staan duidelijke foto's afgebeeld.

Voor het inrichten van de tuin worden tips gegeven (waarbij duidelijk mag zijn dat de auteur zich daarbij niet richt op de limonadewesp!). Ook wordt een overzicht van verschillende biotopen, bedreigingen en natuurlijke vijanden gegeven. Uit het laatste (ietwat korte) overzicht blijkt dat vele soorten Hymenoptera niet alleen predator, maar ook prooi zijn. De beschrijving van lichaamsbouw van de Hymenoptera is uitgebreid, met duidelijke tekeningen. In het boek wordt een eenvoudige sleutel gegeven, waarmee gevangen dieren kunnen worden gedetermineerd tot op familie niveau, indien het tenminste Aculeata zijn! Voor die mensen die Hymenoptera willen gaan determineren tot op soort niveau, worden tabellen van verschillende auteurs aangeraden. Het boek is vertaald uit het Duits, en dat is helaas te merken. Er staan een behoorlijk aantal soorten afgebeeld die niet of marginaal (Zuid-Limburg) in Nederland voorkomen. En de Nederlandse gebruiker van deze gids kan weinig met soorten die alleen in Midden-Europa voorkomen, en soms zelfs daar zeldzaam zijn. Ook in de beschrijving van het verspreidingsgebied komt dit terug. Telkens wordt begonnen met 'In Midden-Europa', pas daarna komt de verspreiding in België en Nederland aan de beurt. Aan de voorgestelde soorten valt weinig te veranderen in een vertaald boek, maar het was toch een kleine moeite geweest om bij de verspreiding te beginnen met België en Nederland? Overigens valt bij de verspreiding van in Nederland zeldzame(re) soorten wel op hoe vaak deze dieren in de kustduinen voorkomen. Een te meer een reden voor een goede bescherming van onze kustduinen.

Kortom, een leuk en handig boek, waarmee de lezer een inzicht krijgt in de soortenrijkdom van de Aculeata. U zult veel soorten niet op naam kunnen brengen, maar met de determinatie van de meeste algemene en ook veel zeldzame soorten zult u in het veld geen problemen hebben door de scherpe foto's. Bovendien is er geen ander boek over de Aculeata beschikbaar met zoveel informatie voor deze prijs.